

# הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

*Dirshu*  
דרשו ד' ועוזו  
קרן עולמית לחינוך  
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ט"ז חשוון תשפ"א | דף היומי בבלי: עירובין פו | דף הכולל: שבת צט.  
דף היומי בהלכה: מסעיף ו' עד סעיף ז'.  
מוסר: אהבת חסד - ועתה נדבר קצת' עד 'ואם באמת איש כזה'.  
קנין חכמה הלימוד השבועי: וכיצד היא האהבה' עד סוף שער הרהמים



להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: [dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

"תנו לי לסיים ואחר כך תקרעו אותי לגזרים" – זכרונות מאש התורה שבערה במרן הגראמ"מ שך זצ"ל | טראמפ, ביידן, ויש גם אפשרות שלישית | מתקן החקירות הסודי של איש החסד מבני ברק | מנכ"ל 'בסדנני' מספר על העסקה 'המוצלחת' הראשונה בחייו | 2010

## יומא דהילולא

אם לא היו צועקים בשיעור, היה מתלונן: "למה שותקים!?! ולפעמים כשהיו גוברים הקולות עוד לפני שסיים את דבריו, היה אומר: "תנו לי לסיים ואח"כ תקרעו אותי לגזרים"...



זכרונות מהאש הגדולה שליהטה סביב רבינו מרן הגרא"מ שך זי"ע  
בעת עסקו בתורה ובהרבצתה - מאת הגאון רבי צבי אליהו שטיינברג שליט"א

ממנו כמה פעמים. אבל האמת שהוא הרגיש כאילו היום נתברר אצלו ענין זה. וכמו אדם שאוכל אוכל טעים ורוצה ללעסו בכל פיו כדי להרגיש את הטעם בכל הפה ולא להפסיד כלום מהטעם, וכך היה 'מתלקק' על כל ענין בגמ' או בראשונים או בדברי הגרע"א וכדו'.

וידוע המעשה שפעם יצא מבית הגרי"ז ואמר: "אם מגיע לי חלק בעוה"ב, הרי קיבלתי אותו עכשיו, ששמעתי חידו"ת נפלאים כאלו". ושמעתי עוד, שהגרי"ז ביקש פעם מבנו לקרוא לו באמצע הלילה מפני שיש לו תירוץ על קושיא שנתקשו בה ביום. אמר לו בנו, השעה עתה כל כך מאוחרת, איך אפשר לקרותו. אמר לו הגרי"ז: בטוח שהוא עדיין אינו ישן, אלא מוטרד מהקושיא הנ"ל. ושמעתי תוספת למעשה הנ"ל, שאמרו, מנין היה הגרי"ז בטוח בכך, אולי מצא רבינו תירוץ ועל כן הלך לישון? וע"ז השיבו, שגם זה לא יתכן, שכן אילו היה לו תירוץ, היה מגיע לאמרו להגרי"ז.

רבינו זצ"ל היה מגיע לשיעור באפיסת כוחות מחמת חולשתו וזקנותו המופלגת, עד שבקושי היה מגיע עד מקומו. אולם בשיעור מיד היה מתגבר בלהט נעורים יותר מכולם, במרץ ובריתחא דאורייתא, באופן שלא ראינו אף בחור צעיר עם מרץ שכזה. חבל על כל מי שלא ראה זאת בעצמו. לפעמים היה אומר בשניות כדרכו: "מה אתם ישנים, הרי אתם אינכם בגילי? אולי כולכם ביחד בגילי"...

היה קורא את הגמ' בטעם וצימאון, והיה משמיע קול כמו צמא שמזלפים לפיו מים קרים. כשהיה קורא את הקושיא, היה זאת בקול של התפעלות והנאה, כאדם המופתע לראשונה מקושיא נפלאה זו, ושוב, כשהיה אומר את תירוץ הגמ', היה שוב מופתע ונהנה מהתירוץ הנפלא, כאילו לא שמעו מעולם.

לפעמים היה אומר בשיעור: "מעולם לא הבנתי דבר זה עד היום"... והיה הדבר לפלא בעינינו, שהרי שיעור זה כבר שמענו

ושוב אמרו: אולי לא בא משום שחשש שהגרי"ז הלך לישון, והשיבו - שהיה בטוח שהגרי"ז גם הוא לא הלך לישון, שכן אין הולכים לישון כשיש קושיא...

גם אנו ראינו בישיבה איך היה מיוסר כשהיתה לו קושיא. ושמעתי בעצמי איך היה שואל אחר שהקשו קושיא חזקה - איך יכולתם לישון בלילה?! (כמדומה שהיתה זאת קושיא בענין תחומין ביו"ט, ע' באבי עזרי הל' שביתת עשור פ"א ה"ב תנינא). כשלמדנו מס' יבמות (בשנת תשל"ג בתחילת חודש טבת), למד בשיעור את הסוגיה זיקה ככנוסה ביבמות דף י"ט, שהיא סוגיה קשה וסבוכה (ואגב כדאי לשים לב לכך שבתחלת טבת כבר למדו דף י"ט בלא שדילגו כלום עד שם), וקרא את כל הגמ' בטעם ובהנאה, ואמר באמצע: דאכטצ'אך אז דאס איז פון דגישמאקסטע סוגיות אין יבמות - נדמה לי שזו מהסוגיות היפות והמהנות ביותר של יבמות. ושוב אמר, שהרי איתא בגמ' 'האומר שמועה זו נאה ושמועה זו אינה נאה' ע"ש, שאסור לומר כן. והשיב שאינו מתכוין לומר שזה גישמאק וזה אינו גישמאק, רק אמר דאס איז גישמאק ודאס איז נאך גישמאקער, והיינו שכל סוגי היא יפה, וזו עוד יותר יפה (וכנראה שד"ז מותר לאמרו).

עוד אזכור, שיומיים לפני חנוכה בא לשיעור עם שתי קושיות חמורות בתוס דף ט"ז ע"ב ביבמות, ושוב למחרת בא עם תירוץ עליהן. וכשראה שהצבור אינו מתלהב מהדברים, אמר לנו שצריך להיות 'שמחת חנוכה' מהתירוץ הזה.

### "למה שותקים?!"

השיעור כללי ביום שלישי היה מעמד בפני עצמו שאין דומה לו. הוא היה תייגע עליו כמה ימים, והיה ידוע שאם רוצים לדבר עמו במנוחה צריך לדבר עמו ביום רביעי עד סוף השבוע, שאז היה יותר במנוחה, ולא בתחילת השבוע עד יום שלישי, שאז היה כבר במתח מהשיעור. וכשהיה מגיע באפיסת כוחות לשיעור והיה מתחיל קטע, היה קולות וברקים על כל קטע שהיה אומר, ואם לא היו צועקים היה מתלונן: "למה שותקים?!" ולפעמים היו גוברים הקולות לפני שגמר את הקטע, והיה אומר: "תנו לי לגמור את הקטע און שפעטער רייס מיר אויף שטיקעס" - ואחר כך תקרעו אותי לגזרים... ופעמים שהיה צועק: "כאן הייתם צריכים לצעוק, ולא כאן!"

היה יושב לידינו אחד התלמידים, שהוא ת"ח מופלג, והיה מרבה להתווכח עמו, וראש הישיבה היה שמח בזה והיה קורא לו: "דער שרייער" - הצעקן. ולעת זקנתו שהראיה כבדה עליו והיה מכיר כל אחד על פי מקומו, היה פעם שקט במקום זה, ושאל: "א וואו איז דער שרייער?" - איפה הצעקן.

מחמת כובד ראייתו היה מקפל את הספר הנצרך לעיין בשיעור באופן שהקיפול יגיע עד המקום שיצטרך לקרותו בשיעור, כדי שלא יצטרך לחפשו, ואף שהיה ספר בעל אותיות קטנות כמו מגיד משנה או ביאור הגר"א, היה מצליח לקרותו למרות קושי הראיה, והיה הדבר נראה כפלא.

זוכר אני מקרה אחד שר' נחום כהן שאל אותנו קושיא באמצע השיעור, וניסה לתרץ, והפסיק את השיעור באמצע ואמר שאף שיש לו תירוץ - אבל אין זה ברור ועל כן עדיף לו להפסיק.

לפני השיעור היה תמיד ממלמל איזה מילים בלחש ולא היו שומעים מה, והיו חושבים שמתפלל תפלת ר' נחוניא בן הקנה. אבל פעם שמעו שאומר: "הריני מוכן ומזומן לקיים מצוה ללמד תורה - ולמדתם אותם", או משהו דומה לזה. ופעם באחד מהשיעורים האחרונים שמעתי איך שאומר בערך מילים אלו: "הריני מוכן ללמד תורה לשמה", והיינו שהיה הולך לומר שיעור כמו שהולכים לעשות מצות נטילת לולב.

וכן בזמן הסדר היה 'עוז וחדוה במקומו'. וכשהיו באים אליו עם קושיא היה מתחיל ללמוד את הגמ' עם השואל ומנסה להסביר, ופעמים היה אומר שאין לו תשובה, וכשהיתה קושיא חזקה היה מבקש לחפש בפני יהושע או בחי' הגרע"א או באור שמח (ופעמים שלא היו מוצאים את הספר מיד, כיון שהספרים היו ישנים ולא היו רואים על הכריכה איזה ספר הוא - אז היה ניגש הוא בעצמו לארון ספרים ומוצא מיד, למרות חולשת ראייתו, ואמר בשנינות למחפש שלא מצא - "א בטלך"...

לפעמים היה מבטיח כסף למי שיאמר תירוץ על איזה קושיא וכדו', והיה משלם אח"כ. לפעמים היה מגיע מביתו עם איזה קושיא שהטרידה אותו, והיה בא באמת ובתמים לחפש תירוץ. פעם הגיע עם קושיא על השיטה מקובצת בהשמטות לזבחים פרק ח', ואף שאמרנו לו שלא למדנו זאת, רצה מ"מ שנשמע את הקושיא. אף שלא היה מאריך עם כל אחד, אבל אם היו באים עם קושיא טובה שהיה נהנה ממנה, היה קורא לכל שכניו ולעוד בחורים שישמעו ויאמרו תירוץ. אבל זכורני פעם שאחר ששאלו אותו קושיא טובה הלך וקרא לאחד שישב רחוק קצת ממנו, ואמר לו שישמע איך שואלים קושיא טובה...

שמעתי שמחמת חולשת ראייתו רצו להביא לו מכשיר שמאפשר לראות את האותיות על גבי מסך בצורה מוגדלת מאוד, ואמר: "איך דארף א גמ' ואס מעקען קושען" - אני צריך גמ' שאפשר לנשקה.

### לחיות בשביל ללמוד

בקיץ תשל"ב עבר ניתוח, והיה אז חשש גדול והרבו אז מאוד בתפילה, וב"ה החלים והאריך ימים עוד כשלושים שנה אח"כ. אחר זמן פגש אחד הרופאים שטיפל בו אז, ושמו פרופ' אלכסנדר דינבר, את הורי ז"ל [הוא היה מיודד עמהם] ואמר להם שהרב שך אמר לו: "אני צריך עוד לחיות, כי אני צריך ללמוד". ואמר שהיה הדבר חידוש בעיניו, כי אצלם צריך ללמוד כדי שיוכלו להתפרנס ולחיות, ואילו הוא רוצה לחיות כדי ללמוד.

כשבא אחר כמה שבועות לומר שיעור כללי בישיבה, משום חולשתו הכינו לו רמקול, וזו היתה הפעם הראשונה שהביאו רמקול לשיעור. וכשנכנס וראה את הרמקול אמר בשנינות: "לו הייתי יודע שהכינו רמקול הייתי מכין שיעור טוב יותר..." ומעניין

היה, שהטכנאי שסידר את הרמקול, שלא היה מבני הישיבה, ישב לידו במהלך השיעור, ורבינו רצה שגם הוא ירגיש בנוח, ולכן היה מדי פעם פונה אליו ומסביר לו את דבריו. ידוע שכמה פעמים בעת בחירות, כשהשתדל הרבה מאוד בענין זה, היה מתח גדול, כיון שהרבה דברים היו תלויים בו, ומכל מקום היה נראה רגוע באופן מוחלט, ואף היה אומר שיעור כללי באותו יום. כשהקים את דגל התורה והיו טרדות גדולות ומתח גדול בבחירות, שהכל היה תלוי בכמה קולות והכל היה על צוארו, אמר אח"כ שיחה בישיבה שכולם יחזרו ללימוד סדיר ולא יחשבו שצריך לנוח קצת קודם החזרה ללימוד.

### אב מסור לתלמידיו

הוא דאג לתלמידיו כמו אב וכמו סב לכל הענינים, כשידוכים, חברותות וכדו', וכל אחד ידע שאפשר לבא ולשפוך לפניו את הלב והוא בסבלנות שומע ואומר את דעתו בנחת. ואין סוף לעובדות אלו, שהרי היה מקבל כל יום המון אנשים ומתעניין בכל פרט ומתאמץ לעזור לכל אחד.

לפני כשלושים שנה רצתה אמי לשאול איזה דבר ממנו, ולא הצליחה להכנס עד שעה מאוחרת בלילה. כשנכנסנו לביתו בחצות הלילה, פגשני שם אחד מהאנשים שהופקדו לשמור שלא יפריעו יותר מדי ונוף בי איך אני מעיז להכנס לבן אדם בשעה 00:21 בלילה. אבל אני לכשעצמי לא הרגשתי שום פגם בזה, וכמו שכאשר צריכים באים לאבא מאוחר בלילה.

היתה תקופה שאשתי תחי' לא עבדה כמה חדשים, ורבינו ידע מזה. סמוך לפסח הגיע אלי ר' יחזקאל אסחייק עם מעטפה ובה 005 ש'. בחול המועד נכנסתי לרבינו ואמרתיו לו שבחג הפסח הזה לא הייתי בביתי ולא היו לי הוצאות חג. ישב שם אז הרב גרז ז"ל, פנה אליו רבינו ואמר לו: "הרב גרז, ואס מיינט איר, נאך פסח דאר פער מען ניט עסן?" - מה אתם חושבים, אחר פסח לא צריכים

לאכול?

כשהקימו את דגל התורה בין יוה"כ לסוכות תשמ"ט, והיה מתח נורא ועצום, ובפרט שהיו צריכים לסיים את כל ההכנות לפני חוה"מ, והיו הרבה עסקנים בביתו. לפתע הגיע בחור אחד עם מלווה, ואמר שהוא רוצה להיכנס. אמרו לו שאי אפשר עכשיו, אך הוא אמר שהרב שך קרא לו, ואכן הכניסוהו ורבינו קיבלו בשמחה בברכת "שלום עליכם" וסגר את הדלת והתחיל לדבר עמו באריכות. היה זה אודות כך שהבחור לא רצה לשמוע שידוכים, ורבינו כבר דיבר עמו ע"כ בבין הזמנים הקודם. רבינו אמר לו: אתה בוודאי מפחד מקשיים, אבל הקשיים אינם בבת אחת, אלא קושי אחד ומתגברים, ועוד קושי וכדו', והאריך מאוד לספר לו אודות קשיים שלו עצמו.

כל אותה עת העסקנים רגזו על כך שהבחור מבזבז את זמנו של הרב שך עתה, שהזמן דוחק כ"כ, וכל רגע פתחו הדלת לראות. אך הרב שך אמר: "הם לא יאמרו לי מה לעשות בזמן שלי"... וכך האריך עמו הרבה. ושוב שאל הבחור: "האם הראש ישיבה יבוא לסדר קידושין אצלי?" ואמר לו: "בוודאי, אבוא אף לרקוד אצלך", וקם ולקח בקבוק יין ונתן לו באומרו: "שמור זאת, וע"ז אסדר לך את הקדושין". כשהבחור קם ללכת שוב קרא לו הרב שך ואמר לו: "בחוף יש הרבה אנשים ולא יהיה לך נעים לצאת עם בקבוק, ע"כ אעטוף לך את הבקבוק". והוא פלא פלאים, שבזמן שעוסקים בצרכי ציבור ועושים מהפך גדול שכזה, עוד יש זמן להתעסק עם יחיד במסירות כזאת. כ"ז סיפר לי ידידי הגר"מ בן שלמה ששמע מהגר"ר יעקב שכטר שהיה נוכח אז.

היו בעלי בתים שהיה מחשיבים כיון שהתנהגו כפי שיהודי צריך להתנהג. בעה"ב שזהיר במצוות ובתפלה וקובע עתים לתורה ומתנהג כפי שצריך - היה אצלו 'צורה של יהודי' והיתה לו הערכה גדולה אליו.

(מתוך 'אוסף גיליונות' - חשון תשפ"א)

### על דא ועל הא

**"צריכים להפסיק להקשיב לכל אותם אנשי חדשות הטוענים בלהט יומם ולילה ש'הוא' יהיה לנו לישועה או 'ההוא' יהיה דווקא טוב יותר... יודעים מתי תבוא הישועה? כשנרים עין אל הבורא..."**



### טראמפ, ביידן, ואנחנו

אשמאי שונא (מדינת) ישראל - כל אלה הם נחלת אינספור אנשים בעולם. ואמונה מה תהא עליה?

ידיד שיגר לי מכתב (כתוב ביידיש) מתוך חוברת 'עצתו אמונה' המאגדת את תשובותיו ומכתביו של הגה"ח רבי יואל ראטה שליט"א, ראש ישיבת 'תפארת התורה' ומחשובי המשפיעים

### יקותיאל יהודה גנזל

טראמפ? ביידן? טוב ליהודים? רע ליהודים? טוב לישראל? רע לישראל?

השאלות הללו טורדות את שלוות חייהם של רבים וגם טובים. הימורי תוצאות, סקרים ופרשנויות, דעות וטענות לצד פוביות ולחצים מהיום בו טראמפ יעניק את מקומו בבית הלבן לסנילי

החסידי־בינלאומית: רב יואלי) לנשוא מכתבו, שיפסיק להיות מכור ורדוף אחרי כל פיסת חדשות. הרדיפה לדעת כל פיסת 'נייעס' והאזנה רציפה לקווי נייעס (גם אם הם דוברי יידיש) מתוך תשוקה לעקוב אחר כל הנעשה - מביאות על האדם פאניקה על לא דבר. ממש על לא דבר.

והוא ממשיך: "אשרי האדם שה'נייעס' שלו הוא לימוד פרשת השבוע, שה'נייעס' שלו הוא דף גמרא ויותר מזה לא מעניין אותו דבר. הוא יודע שהקב"ה הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, הוא ברא את העולם ויצר את האנושות והוא מנהיג הכל. אף אחד לא יכול להיטיב או להרע - הכל בחשבון מדוקדק מאת הבורא. מי שחי עם ידיעה כזו, מחיה את עצמו וצוהל בעולמו של הבורא. כשהוא צריך משהו - הוא מבקש מאביו שבשמים. התקווה שלו - היא מאת בוראו יתברך בלבד".

המכתב נחתם בבקשה אישית: "אני מבקש ממך. שגן נא שוב ושוב את ה'אני מאמין' הראשון, ואז יהיה לך טוב: אני מאמין באמונה שלימה, שהבורא יתברך שמו, הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים".

(המבשר)

בחסידות ברסלב. ברשותכם, אתרגם תרגום מילולי, קטעים מתוך המכתב:

"חבל להיות מודאגים על לא דבר. הקב"ה מנהיג את עולמו בצורה מושלמת ומתוקה כליכך, הוא עושה הכל ופועל הכל. לא הנשיא ("דער פרעזידענט") הזה יעזור לנו ולא הנשיא ההוא יקלקל לנו. הכל מגיע מאת הבורא יתברך. הוא עושה הכל-הכל. "אם השנה הקרובה תהיה מוצלחת - לא תלוי בזהות הנשיא הנבחר אלא האם אתה שומר את כל מצוות התורה והוגה בה בהתמדה. חדל לחיות בדמיונות שווא ש'טוב' או 'רע' תלויים בזהותו של הנשיא שייבחר.

"צריכים לשוב בתשובה, להתקרב מחדש אל הבורא ולעשות ככל אשר יורה, או אז נזכה לשנה מבורכת. צריכים להפסיק להקשיב לקול אותם אנשי חדשות הטוענים בלהט יומם ולילה ש'הוא' יהיה לנו לישועה או 'ההוא' יהיה דווקא טוב יותר... יודעים מתי תבוא הישועה? כשנרים עין אל הבורא, כשנכיר ש'אין עוד מלבדו'. אז נזכה לשנה מבורכת, שנת פרנסה טובה".

בהמשך מכתבו מייפץ הרב ראטה (או כפי שהוא מכונה בעגה

## הסיפור היומי

**הלכתי לאבא וסיפרתי לו בסיפוק שהצלחתי בסוף למכור את כל ההדסים. הוא אמר לי: "אני שמח בשבילך", ואז ביקש: "תוכל להביא לי את המשקפיים מהמרפסת?" הלכתי למרפסת - ועיני חשכו...**



**מונכ"ל 'בסדנו' מספר על הסוד שהסתתר מאחורי העסקה 'המוצלחת' הראשונה שביצע בחייו...**

ר' אליעזר גרוס בעל חברת 'בסדנו' המפורסמת. וכך סיפר: "כבר בילדותי היה לי חוש מסחרי, והיה לי כסף שאספתי בקופה. יום אחד לפני סוכות אני אומר לאבא שלי: אני צריך להרויח, אני רוצה לקנות הדסים, למכור בשוק ולהכפיל את הוני. אמר לי אבא: 'צריך לדעת לבחור הדסים משולשים, אתה עדיין לא מבין בזה'. אבל יצר המסחר בער בי ואמרתי לו: סמוך עלי, אני מבין!

"קניתי חבילה של הדסים בהרבה כסף שהיה לי, ובאתי לשוק בטוח בעצמי, אך התברר שאבא צדק... הגיעו כמה יהודים והסחורה לא מצאה חן בעיניהם. אלו לא הדסים משולשים. וגם אלו שקנו אמרו שזה יקר מדי ושילמו רק חצי מחיר. הייתי שבור ורצוף, באתי לאמא שלי ואמרתי לה: לא נהגתי בחכמה שלא שמעתי לאבא.

"כעבור יום יומיים בא אלי אדם ואמר לי: 'אני רואה שיש לך הרבה סחורה, אני מחפש הרבה, יש לי מוסד עם ילדים, אני מוכן לקנות ממך את הכל - אך במחיר סביר'. נקבתי בסכום, והוא אמר שזה מדי יקר. אז הורדתי את המחיר עד שבכל זאת נשאר לי רווח

שח הגה"צ רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א: היה יהודי יקר, הרה"ג ר' נחמיה צירון ע"ה, שהיה בן תורה, בעל מוסר ומידות. בתקופה מסוימת הוא היה מיליונר (אבא שלו היה גביר ידוע בברזיל ונספה בתאונת מטוס רח"ל, והוא היה בן יחיד וקיבל את כל הירושה), והיה בעל צדקה וחסד בקנה מידה לא רגיל.

כשבאו לנחם אותו בשבעה, הוא סיפר שפעם שאל את אביו - האם באמת אפשר להיות סוחר ישר עם כל דיני השו"ע בלי גזל ואונאה ושום עבירה? ואמר לו אביו - זה הנסיונות הקטנים של העשירים, הנסיון הגדול זה 'כוחי ועוצם ידי'. אדם שעובד יש לו הרגשה 'אני עובד', 'אני פועל', 'אני מצליח'. הכוחי ועוצם ידי זו הסכנה הגדולה ביותר. והאמת היא - "וזכרת את ה' אלוקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל", ואומר התרגום: "הוא יב לך עצה למקני נכסין". כל מה שיש לך - זה רק ממנו, רק שיש את ההסתר פנים.

יש סיפור שמובא בספר 'שישים גיבורים' בהוצאת 'נתיבות עולם', ובסופו מובא סיפורו של אחד התורמים להוצאת הספר -

"אני הולך להביא לך את המשקפים, ועיני חשכו. עמד שם הדלי עם כל ההדסים... אבא קנה את הכל, רק הוא עשה את זה בצורה כזו שאני לא אצטער, וגם שאבין שהחוש המסחרי שלי זה עדיין לא מספיק. אתה רק ילד, ואני הוא זה שעומד מאחוריך... הסיפור הזה כ"כ שייך לענייננו. אדם חושב 'כוחי ועוצם ידי'. אבל האמת היא שהקב"ה נותן לו. "הוא יב לך עצה למינקי נכסין", הוא נותן לך את העצה לקנות נכסים.

(גיליון 'ארחות חיים')

יפה, אמנם לא כמו שציפיתי, אבל הרווחתי. הוא ביקש ממני גם את הדלי של ההדסים, והסכמתי, הרי בלי ההדסים אין לי שום צורך בדלי.

"באתי הביתה מאושר ואמרתי לאמא: כנראה שבכל זאת יש לי חוש מסחרי מפותח, לא טעיתי הרבה. והיא אמרה לי: 'לך תספר לאבא'. הלכתי לאבא וסיפרתי לו, והוא אומר לי: 'אני שמח בשבילך'... ואז פנה אלי וביקש: 'האם תוכל להביא לי את המשקפיים מהמרפסת?'

יהלומים מגדולי ישראל

## אל תחמיצו: כיצד הגיב מרן הרב שך, כאשר מפא"י לא עברה את אחוז החסימה?



הוא נהג תמיד לומר: "לוותר, לוותר ורק לוותר!"

הציבור נדהם: הרי הרב רצה במפלתה של פא"י! כן. אבל לשמוח במפלת השני? - זה כבר משחית את המידות! "חז"ל אמרו במסכת ברכות (כח)", נוהג היה מרן הרב שך לומר בשם הרב מפוניבז', "ששמואל הקטן תיקן את ברכת המינים. מדוע נבחר שמואל הקטן, ולא תנא אחר? התשובה לכך היא כי במסכת אבות מובא: 'שמואל הקטן אומר, בנפול אויבך אל תשמח ובכשלו אל יגל לבך, פן יראה ד' ורע בעיניו והשיב מעליו אפו'. אותו שמואל הקטן, אשר פסוק זה היה שגור בפיו, הקפיד לא לשמוח בנפול אויביו - ולכן הוא היה זה שראוי לחבר את הברכה המייחלת למפלתם של הרשעים".

"הרב שך ניהל מלחמות רבות נגד מהרסי ומחריבי הדת מבית ומחוץ", מוסיף הרב לורנץ. "אנשים בקרב בעלי השקפה שטחית חשבו כי הוא 'איש מלחמה השש אלי קרב'. אולם מי שהכיר את הרב שך ידע כי זהו מבט שטחי ביותר".

הוא נהג תמיד לומר: "לוותר, לוותר ורק לוותר". ועוד משפט היה שגור על לשונו: "עדיף להיות המנוצח, ולא המנצח".

היה זה בבחירות לכנסת שהתקיימו בשנת תש"מ, מספר הרב שלמה לורנץ בספר 'במחיצתם', כאשר מועצת גדולי התורה החליטה שאגודת ישראל תופיע ברשימה נפרדת מתנועת מפא"י, בשל פועלה נגד גדולי ישראל.

בין תנועת 'אגודת ישראל' לתנועת פא"י התקיים מאבק קשה. מרן הרב שך ומרן הסטייפלער, השקיעו את כל כוחם על מנת ש'אגודת ישראל' תצליח, כאשר הרב שך אף מציין במפורש שהמטרה היא להביא להפלתה של רשימת פא"י. התוצאה היתה שפא"י לא עברה את אחוז החסימה, וכך נעלמה לחלוטין מהמפה הפוליטית.

מרן הרב שך זצוק"ל התאמץ מאוד שמפלגת מפא"י תיכשל, ואכן בקרב ציבור בני התורה, שררה תחושה של שמחה גדולה על כך שהושגה המטרה, והתקיים הפסוק: 'רצון יראיו יעשה'.

אבל כאשר נכנסו למרן זצוק"ל לספר לו על כך, הוא הגיב: "אסור לשמוח במפלתם של אחרים. יש כאן יהודים שיש להם גמגמ נפש, ואסור לנו להגיב בשמחה ולהשחית את המידות".

# להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

[dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

הפורתח  
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.



## ”ישנה דרך אחת בלבד, בה אף אני יכול לחולל נס!”

**מרן הרב שך זצוק”ל בעצה מופלאה: כאשר אנו זקוקים לישועה - כל אחד מאיתנו יכול לחולל ניסים!**

אותו כמידת יכולתי, אני מנסה להרגיעו ולדבר אל ליבו. לרפאותו אינני יכול, לשם כך נדרש נס, ואילו אני - אינני מחולל ניסים! “אך”, אמר גדול הדור בעוז, “ישנה דרך אחת בלבד, בה אף אני יכול לחולל נס! כאשר הקדוש ברוך הוא רואה שיהודי עושה מעל לגדר הטבע - עוזר גם הוא מעל לדרך הטבע! מן השמים בוודאי רואים את המאמצים שהשקעתי בעזרה לאותו נער, מאמצים החורגים בהרבה מגבולות הטבע וההיגיון. ועל כן אני מקווה כי מן השמים ינהגו עם אותו נער מעל לדרך הטבע, וישלחו לו רפואה שלימה.

”האם אין זה כדאי להתאמץ מעל לגדר הטבע - בכדי להביא לבחור אומלל מזור ורפואה שלמה?!” סיים הרב שך זצוק”ל.

רבותי! הכח לחולל ניסים - נמצא בידינו! ביד כל אדם לשנות מזלות, לפעול ישועות ולקבל משאלות מעל לדרך הטבע. זאת בתנאי אחד: שנפעל גם אנו מחוץ לדרך הטבע, ומעבר למה שאנו מחויבים ונדרשים על פי המציאות!

נוותר, נשתוק, נבליג, נתגבר ונאסוף את עצמנו, גם אם פגעו בנו מאוד!

זכרו: כאשר אנו זקוקים לישועה בכל תחום שהוא - בריאות, זיווג, פרנסה, אושר, הצלחה, נחת - זו הדרך: נעשה את שלנו, נמלא אחר רצונו של בורא עולם - מעל לדרך הטבע, ואזי גם הוא ינהג עמנו מעל לדרך הטבע במידת החסד והרחמים.

בחור כבן 14, שסבל מבעיות נפשיות רבות היה מגיע בקביעות אל ביתו של מרן הרב שך זצוק”ל. בכל עת משבר, היה בא לפקוד את מעונו של גדול הדור, מתאונן על מר גורלו, מתנה את צערו, ומבקש ממנו עצה ותושיה.

באחת הפעמים, כאשר היה הרב שך חולה וחלש, הגיע הנער אל ביתו של מרן הרב שך. הרב קיבל את פניו בחביבות עצומה, ישב ושוחח עמו שעה ארוכה, מעל ומעבר למה שניתן לצפות מאדם בגילו ובמצבו, ורק לאחר מכן נפרד ממנו בידידות והנער פנה והלך לו.

מקורבו של הרב ששהה לצידו אז, שאלו בתמיהה רבתי: “והרי הרב חולה וחלש, האם אין גבול למידת העזרה והסיוע שמחובתו של האדם להגיש לזולתו? הלא אפילו אילו לא היית ראש הישיבה גדול הדור, האם יתכן שאדם בגיל הגבורות, חלוש וחולה, יקום כך לקראת בחור כבן ארבע עשרה?”

אך הרב במאור פנים השיב: “אכן, מידת היושר ושורת הדין - אינן מחייבות אותי לנהוג כפי שנהגתי, ואולי אפילו להיפך, מן הראוי היה שאמתין עד שיגש אלי הנער, ואזי אשוחח עמו בקיצור ואנסה לעזור לו בהתאם לכוחותיי ולחולשתי. אולם, לבחור זה ישנה בעיה קשה”, המשיך הרב שך במתק שפתיו. “הוא היה כאן לפני שבועיים, וגם יהיה כאן בעוד שבועיים... אני מנסה לעודד

### הסיפור היומי

**הרכב עצר ליד בית האבן בכפר הערבי השליו. האדם שיצא ממנו ניגש אל הדלת ונקש עליה בחוזקה. בעלת הבית ניגשה לפתוח, וגילתה להפתעתה איש שב”כ שהודיע לה קצרות: “את עצורה!”...**



Gili Yaari /Flash90

**גאונות שבחסד: שלושה סיפורים מחייו של איש החסד המופלא מב”ב - רבי יהושע רוזנבלט זצ”ל**

את התובנה הזו נלמד באמצעות מספר סיפורים מחדיו של איש החסד המיוחד, רבי יהושע רוזנבלט זצ”ל מבני-ברק.



הקולות הרמים שפרצו מן הבית הרעידו את הרחוב. אש

כאשר לב-טוב נפגש עם ראש-חכם, רק השמים הם הגבול למעשי-החסד שניתן לעשות. ישנם מעשי חסד, וישנם מעשי גאונות-שבחסד. ככל שאדם מאמץ את מוחו יותר כיצד להיטיב עם הזולת, הוא יכול להמציא פתרונות יצירתיים שלא עולים על הדעת - אך מה לא עושים למען הזולת?

אתה לא יכול לעשות לי את זה! אתה לא יכול לעזוב פתאום את הבית לפני שנמצא לך מחליף! בבקשה ממך, תישאר פה עוד שבוע עד שנמצא מישהו במקומך".  
והטיפוס סבר וקיבל...



שום תכונה לא ניכרה בכפר הערבי השליו, כאשר הרכב עצר ליד בית האבן. מן הרכב יצא אדם וניגש אל דלת הבית. דפיקות חזקות נשמעו בדלת. בעלת הבית ניגשה לפתוח וגילתה להפתעתה איש שב"כ שהודיע לה קצרות "את עצורה!".  
האשה הובהלה למתקן חקירות שהיה ממוקם במרכז הארץ. על המתקן מבחוץ לא היו סימני זיהוי של זרועות הביטחון.  
כעבור כמה שעות הושארה האשה בחדר לבדה עם קו טלפון פעיל. היא מיהרה לנצל את ההזדמנות, התקשרה לבעלה והודיעה לו שהיא שמעה מהחוקר שמתכננים לעצור אותו בקרוב בגין עברות ביטחוניות!  
"עליך להימלט!" הורתה לו, והבעל נמלט מיד מכפר מגוריו כדי להסתתר במקום לא ידוע.  
לאחר שיחת הטלפון נכנס לחדרה יהודי מוכר. הוא והיא פרצו בבכי קורע לבבות.

היהודי המוכר היה אבא שלה...

אוי! כמה דמעות הזיל אביה כאשר שמע שבתו הולכת להינשא לגוי. הוא נקט בכל האמצעים אך לא נמצאה הדרך להציל את הבת. עד שהמקרה הגיע לאוזניו של רבי שייע... רבי שייע יעץ לעסקן מסוים לבצע תרגיל, להתחזות לאיש שב"כ וכו', ורק כך היה ניתן להפגיש את הבת עם אביה.  
כעבור יומיים החליטה הבת שהיא לא חוזרת לכפר הערבי. היא שבה לאביה בארץ, ולאביה שבשמים.  
והערבי? מסתתר עד עצם היום הזה מפחד השב"כ...  
(איש לרעהו)

המחלוקת השתוללה בבית וההדים שלה פרצו, למרבה הבושה, מבעד לחלונות.

"רבי שייע" עבר במקרה ברחוב יחד עם אחיינו, שהיה אז ליד. כיצד מגיבים אנשים שנקלעים לסיטואציה מביכה שכזו? עדיני הנפש חשים לחץ בלב, וממהרים להסתלק מהמקום בעודם ממלמלים פרק תהילים. גסי הנפש מטים אוזן כדי להבין על מה ולמה פרצה המהומה.

ורבי שייע? המסלול שלו שונה לחלוטין! כאשר שמע את הקולות ידע מיד כיצד לפעול. הוא ביקש מהילד להתעכב רגע בחצר הבית ובלבו תפילה שהתרגיל יצליח...

כעבור כמה שניות הבחינה בעלת הבית בילד, וציותה עליו להסתלק מהמקום. רבי שייע נשם לרווחה, ליטף את הילד ושילח אותו לדרכו. הוא ניגש מיד לבית משם פרצו הצעקות. דפק על הדלת בחזקה ומשזו נפתחה פתח בהתנצלות: "אני חייב לבקש מכם סליחה. הילד שנכנס לחצר שלכם הוא שלי, וזה באמת לא נעים מה שהוא עשה".

כיצד התנהלה השיחה בהמשך, זאת לא נודע. אך מה שכן נודע הוא שרבי שייע התעכב באותו בית במשך מספר שעות! עד שהנשרים הפכו ליונים והשלום שב לשכון בקו!



ביתו אשר בבני-ברק, פתוח לרווחה, כפשוטו. זקוק לישון? זקוק לאכול, לשתות? זקוק לחיוך? רבי שייע הוא הכתובת! כמובן שבמצווה זו נטלו חלק בראש בני ביתו, אשר מסרו נפשם להאכיל, להשקות ולמלא בדקדוק אחר דרישותיהם המוזרות של מרי נפש, שאף הם הגיעו ודרשו את שלהם.  
אחד מהטיפוסים בבני ברק, היה מגיע לאכול בבית בכל שבת. פעם אחת החליט הלה שאחד מבני הבית "הרגיז" אותו והוא הודיע על אתר "אני עוזב את הבית הרגע".  
אמר לו רבי שייע: "אני מסכים אתך, אתה בהחלט צודק, אבל

## יהלומים מגדולי ישראל

**"אצלנו המצב נורא ואיום, הפחד שורה על כל אחד ואחד... אבקשך להתעניין אם אפשר להשיג שז"ת תשב"ץ, פנים מאירות' ו'שבות יעקב'..."**



**המכתב ההיסטורי ממרן ה'ישועות משה' זצ"ל שנחשף בשבוע שעבר ועורר התרגשות מרובה בקרב חסידי ויזניץ**

במסגרת העלון השבועי היוצא לאור בחסידות זה כחמש עשרה שנה, בשם 'דברות קודש', בו מכונסים דברי תורה מכ"ק מרן האדמו"ר זצוק"ל, בתורה, בחסידות ובאגדה, מתפרסמים מעת לעת גם מכתבי קודש שנכתבו ע"י מרן האדמו"ר זצוק"ל ובהם אורחות

התרגשות מיוחדת אחזה בקרב חסידי ויזניץ בשבת האחרונה, עם פרסום מכתב מיוחד ומרגש שכתב כ"ק מרן האדמו"ר ה'ישועות משה' זי"ע מויזניץ לאחיו כ"ק מרן האדמו"ר ה'תורת מרדכי' זי"ע מויזניץ-מאנסי.

חיים והדרכות קודש.

השבוע, בעלון פר' לך-לך, גליון תשי"ג, הופיע מכתב קודש שכתב מרן האדמו"ר זצוק"ל לאחיו האדמו"ר מויזניץ-מאנסי בארה"ב זצוק"ל. תאריך המכתב הינו כ"ז אדר ב' תש"ח. כידוע, המצב בארץ הקודש בזמן ההוא היה איום ונורא, עת מלחמה, פגזים נורו בחוצות ירושלים ותל אביב והיה פחד וסכנה לצאת מהבית לרחוב.

כ"ק ה'ישועות משה' מויזניץ זי"ע כבר הגיע לארה"ק בשנת תש"ד, ובשנת תש"ח התגורר בתל אביב ועמד שם בראש ישיבת ויזניץ, לאחר שמונה לתפקיד רם זה ע"י דודו ה'דמשק אליעזר' מויזניץ זי"ע שנסתלק בחודש אלול תש"ו. אביו, כ"ק מרן ה'אמרי חיים' זי"ע עדיין לא עלה אז לארה"ק, והיה באנטוורפן שבבלגיה. גם אחיו ה'תורת מרדכי' זצוק"ל שהה עד חודש אדר א' תש"ח ברומניה עם חותנו כ"ק מרן האדמו"ר מסקוירא זצוק"ל, ואז היגרו יחד לארה"ב.

בחודש אדר ב' תש"ח נערכה שמחת הנישואין של ברתא דמלכא מרן ה'אמרי חיים' זי"ע, הרבנית מרת שבע ברכה שנישאה להרה"צ רבי משה ארנסטר זצ"ל, וה'ישועות משה' כתב מכתב עם ברכת מזל טוב לאחיו לרגל נישואי אחותם הנ"ל.

במכתב, בין השאר, כותב מרן ה'ישועות משה' כך:  
"אחי אהובי מאד, הנני משתוקק ומתגעגע לראותך ולדבר עמך, כי זה זמן רב שלא ראיתך [כאמור, מאז עלה לארה"ק בשנת תש"ד, למעלה משלוש וחצי שנים שלא התראו]. הודות להשי"ת על רוב חסדו שהנך נמצא כבר באמריקה בשלום.

"אצלנו המצב הוא נורא ואיום, הפחד שורה על כל אחד ואחד, ואנו צריכים לרחמים גדולים מן השמים חוץ לדרך הטבע, שירחם השי"ת על שארית הפליטה" [בעקבות ימי המלחמה בארה"ק בכלל ובחוצות תל אביב וירושלים בפרט].

בהמשך המכתב מתעניין מרן ה'ישועות משה' אצל אחיו איך הוא מרגיש באמריקה - "הנמצא שם חסידים אברכים בעלי מדע?".

וממשיך: "גם אבקשך להתעניין, אם נמצא שו"ת תשב"ץ, שו"ת פנים מאירות, שו"ת שבות יעקב, יכול להיות גם ישנים, כי בכאן ספרים הם יקרים מאד ואין ביכולתי להשיגם, אולי שם קצת יותר בזול, ותודיעני אם הם נמצאים ומה יקר, וגם בכלל רשימה משו"ת הנמצאים שם, ומה יקר".

ומסיים: "ממצבי אין מה להודיעך, הנני מטושטש ומבולבל בעוה"ר, מחמת המצב שלנו, וה' ירחם". ע"כ המכתב.

'המצב נורא ואיום, הפחד שורה על כל אחד ואחד', הוא 'מטושטש ומבולבל' מהמצב - אבל מה שמעניין אותו הם ספרי השו"ת שאין ביכולתו להשיגם בארץ, שישלח לו אחיו מאמריקה, אולי שם נמצאים יותר בזול.

המכתב שהתפרסם עשה רושם רב במיוחד בתקופה זו, כאשר הווירוס משתולל בעולם, וכלל ישראל מתפללים ומבקשים כל יום 'אבינו מלכנו מנע מגיפה מנחלתך', והנה אנו רואים אצל רבותינו שעל אף הכל השקיעו ראשם ורובם בים התלמוד, וגם בתקופות קשות מאד היו כל מעייניהם בתורה, וזאת היתה נחמתם בעניים. צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדייתך על משכנות הרועים.

## החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

# יהודי תלמיד חכם וירא שמים שואל אותי לגבי מישהו - האם עלי לזודא שכוונתו לתועלת?



## הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

סע' ב) שמי ששכר בית מחברו בי"ד בניסן, צריך לשאול את בעל הבית האם ביתו בדוק מחמץ, וביאר הב"י (שם הובא במ"א ס"ק ד ובמשנ"ב ס"ק ט), שהטעם הוא כי הבית בחזקת אינו בדוק כל השנה, וא"כ בנדון שלנו כיון שדיבור זה הוא בחזקת דיבור אסור [כמו שכתב הח"ח לעיל כלל ב באמ"ח ס"ק ט], חייב לברר האם כוונתו לתועלת [ולא יעזור בזה מה שהאדם בחזקת כשרות, כמו שבבדיקת חמץ האדם הוא בחזקת כשרות, ומ"מ צריך לשאול האם ביתו בדוק כיון שביתו אינו בחזקת כשרות, כן בעניינו דיבור זה אינו בחזקת כשרות].

ואם השואל הוא תלמיד חכם וירא שמים, כתב שם שאין צריך השומע לשאול לכוונתו, כמו לגבי תלמיד חכם ששלח פירות

הסעיף הנלמד היום בחפץ חיים (כלל ד' מהלכות לשון הרע סעיף יא) עוסק במקרה בו אדם נצרך לברר על פלוני לתועלת, כגון שרוצה לשוכרו למלאכה או להיכנס עמו לשותפות. בין הדברים כותב רבנו ה'חפץ חיים', כי עליו להודיע לאדם שאצלו הוא מברר, את מטרת בירוריו, שהיא לתועלת. וזאת כדי שלא יעבור על 'לפני עיוור לא תתן מכשול'. שכן אם הנשאל יספר לו דברי גנות בלי לדעת שהמטרה היא לתועלת, הוא יעבור על איסור לשון הרע.

בביאורים ומוספים דנים לגבי מקרה שהשואל לא מודיע לחברו שכוונתו לתועלת - האם חברו הנשאל מחויב לשאול על כוונתו. יש שכתבו (שו"ת לחפץ בחיים ח"ב סימן ג) שמחויב לשאול האם כוונתו לתועלת, והוכיחו כן ממה שנפסק בשו"ע (או"ח סימן תלו



כחבר לענין זה ואין צריך לשואלו, וכתב שאולי יש לחלק בין דבר שהכל חברים בו כבדיקת חמץ, לבין דבר שאחד מקפיד בו, וצ"ע למעשה.

ואם השואל אומר לו שמתכוין בבקשתו זו לתועלת אך אינו מפרט מהי התועלת, יש שכתבו (חלקת בנימין) שנראה שמותר לסמוך עליו אף שאינו יודע מהי התועלת. אכן, במקום שיש חשש שאם לא יפרט את סיבת התועלת, לא יאמין הנשאל שזה לתועלת, כתב שם שחייב המבקש לפרט את סיבת התועלת כדי שהמספר יכוין בסיפורו לתועלת [כי אם לא יכוין, הרי עובר בסיפור לשון הרע כמבואר כאן (הגה"ה ובבאמ"ח ס"ק מו)].

לחברו, שאין צריך לשואלו האם זה טבל, כיון שסומכים על חזקת חבר שלא יביאו לידי מכשול (תוס' פסחים ד, ב), וא"כ גם באיסור לשון הרע שחמור הוא מאד, סומכים על חזקת חבר שלא יבוא להכשילו, ובודאי כוונתו לתועלת.

ואם השואל אינו תלמיד חכם וירא שמים, אלא שהוא מוחזק כאחד שמקפיד על הלכות לשון הרע, כתב שם שיש לומר גם בזה שאין צריך לשואלו האם כוונתו לתועלת, שהרי אמרו בגמ' (פסחים שם) שהכל חברים אצל בדיקת חמץ, ופירש רש"י, שאפילו הוא עם הארץ, בדבר שהוא מוחזק בו דינו כחבר, וא"כ גם בנדון שלנו כיון שהוא מוחזק שאינו מדבר לשון הרע, הרי הוא

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

## מדוע רצה ה'ישועות משה' מוויזניץ זצ"ל לבקר בבורסת היהלומים באנטוורפן?



עירובין פו

### רבי מכבד עשירים

אוניברסיטאות. סיפרו שהם עובדים כעורכי דין ורואי חשבון אצל המיליונרים הכבדים, עשירי עיר היהלומים. "ואותם גבירים", התענין האדמו"ר, "מה השכלתם?" התברר, שהם חסרי כל השכלה. לא היתה להם 'אלא' סיעתא דשמיא... ביקש האדמו"ר מהרב יצחק קסירר ז"ל לארגן לו ביקור בבורסה, כשראה את תגובתו, הבטיח שלא יעשה לו בושות...

התכנסו יהלומני אנטוורפן, והאדמו"ר שאל: "מי כאן מיליונר?" כמובן, לא היו בין השומעים מי שהרשה לעצמו שלא להרים את ידו... המשיך ושאל: "למי יש כאן השכלה גבוהה?" איש לא הרים ידו. "אם כן איך אתם מסתדרים?", הוסיף ושאל, וענה: "מעסיקים אתם רואי חשבון ועורכי דין כשכירים. אם כן, אמרו אתם: מה מאחלים אתם לבניכם, שיהיו מיליונרים, או פקידים בשכר אצל העשירים?!"

דרש הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל ראש ישיבת חכמי לובלין: עד שבא רבי, רבנו הקדוש, היו הבריות סבורים שרק העניים בני תורה הם. שכן למדנו "הזהרו בבני עניים שמהם תצא תורה" (נדרים פא). כיון שבא רבי, שנמנה על עשירי העם, ומכל מקום היה גאון הדור, ומוסר המשנה - בזה כיבד את העשירים. ומאז אמרו: גם העשירים יודעים ללמוד...

(מרגליות הש"ס - רבי מאיר אומר)

מובא בהגדה של פסח "ישועות מלכו", שכאשר ביקר האדמו"ר מוויזניץ בעל ה"ישועות משה" זצ"ל באנטוורפן, הגיעו רבים לשחר את פניו. כדרכו, התענין אצל כל אחד היכן בניו לומדים, וחלקם הודו ששלחו את בניהם להשתלם באוניברסיטאות, וזאת כדי שתהיה להם פרנסה ויהיו עשירים. כעבור כמה שנים ביקר שוב באנטוורפן והתעניין מה עושים כל אותם בוגרי

077-2222-666 או \*4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת



## למי מותר לצאת אל מחוץ ל'תחום' ביום טוב לצורך הלוויית המת?



של ראש השנה, או ביום טוב שני בחוץ לארץ, מותר ללוות את המת אף למרחק של יותר משנים עשר 'מיל' (11.52-13.82 ק"מ, לשיטות השונות) מחוץ לעיר, למרות שיש הסוברים שהיא אסורה מדאורייתא. ואין ההיתר אלא בהליכה לכבוד המת, אבל הליכה לכבוד האבלים בלבד - וכגון שהמת כבר נמצא בבית הקברות, ומלווים את האבלים בדרכם לשם - אסורה.

[שו"ע תקנו, ו, משנ"ב לג-לד, ושעה"צ מג-מד]

כפי שלמדנו, מותר לעשות ביום טוב מלאכה דרבנן לצורך קבורת המת. אולם, יציאה אל מחוץ ל'תחום' של אלפיים אמה (1,152-960 מטר, לשיטות השונות) - למרות שאיסורה רק מדרבנן, אסורה. ונחלקו הפוסקים אם האיסור הוא רק לאלו המלווים את המת לכבודו בלבד, או גם לנושאי מיטת המת, ועליהם למסור את המיטה לידי גויים שיביאוהו אל בית הקברות שמחוץ לתחום, ויקברוהו. במה דברים אמורים? ביום טוב ראשון, אבל ביום טוב שני

## אנשי 'חברה קדישא' שיצאו אל מחוץ ל'תחום' ביום טוב - האם רשאים לשוב למקומם?



לשוב לביתם.

ולאנשי 'חברא קדישא' העובדים בשכר - יתכן שבכל מקרה אסור לשוב לביתם, שהרי לא יימנעו מכך בעתיד, כיון שזוהי עבודתם. וכן לאבלים - יתכן שאסור לשוב, שהרי אין חשש שיימנעו בעתיד מהשתתפות בהלוויית קרוביהם. ועד למרחק של ארבעת אלפים אמה (1.92-2.31 ק"מ, לשיטות השונות) מבית הקברות, בוודאי רשאים כולם לשוב.

[שו"ע תקנו, ו, משנ"ב לה, וביה"ל ד"ה וחזורין; וראה שעה"צ מו]

בהמשך לאמור: היוצאים ביום טוב בהיתר אל מחוץ ל'תחום', לצורך קבורת המת והלווייתו, התירו להם חכמים אף לשוב לביתם, למרות שאין בהליכה זו מחוץ לתחום צורך או כבוד למת; וזאת, כדי שלא להכשילם לעתיד לבוא בהימנעות מקבורת המת או מהלווייתו ביום טוב.

במה דברים אמורים? כשאין באזור בית הקברות יישוב יהודי שבו יכולים המלווים לשהות עד למוצאי היום, ולאכול ולשתות בו; אך אם יש יישוב כזה באזור בית הקברות, יתכן שאסור להם

## האם ראוי לצאצאי המת ללוותו לקבורה?



ויש מפוסקי זמננו שכתב שמצוה גדולה היא לבנים ללוות את אביהם, וכן נהגו בזמן הגמרא והראשונים, וכך היה המנהג בתפוצות ישראל בגולה; ולפיכך, במקומות שלא נהגו כמנהג הנ"ל, חובה על הבנים ללוות את אביהם; ורק במקומות שנהגו כן, ראוי שלא לשנות מהנהג. וכן נראה מדברי המשנה ברורה, שבני המת מלווים אותו לקבורה.

[ביה"ל תקנו, ו, ד"ה וחזורין; ביאורים ומוספים דרשו, 39]

המנהג בכמה מקומות בארץ ישראל, כגון בחלק מהקהילות בירושלים, ובפתח תקווה, שצאצאי המת אינם מלווים אותו כלל, ויש שאף מכריזים 'תָּרַם' שכל זרעו לא ילווהו ולא ילכו אחר מיטתו כלל. וטעם המנהג, כדי שגם יצורים טמאים שנוצרו ממנו לא ילווהו ויצערהו. ובמשך הדורות היו כמה מגדולי חכמי ישראל שהחזיקו במנהג זה, ובהם: האור החיים הקדוש, השולחן גבוה, הרש"ש, החיד"א, ותלמידי הגר"א שעלו לארץ ישראל.

\* הדוחה את הקבורה מהיום ללילה מבטל את מצות 'ביום ההוא', אבל אינו עובר על איסור 'לא תלין' אלא לאחר עלות השחר.  
\* מנהג ישראל מימי קדם, לערום ערימת עפר על גבי הקבר לאחר הקבורה, לכבוד המת, כדי שלא יעברו על הקבר וידרכו על גביו.  
\* מת שאינו אמור להיקבר ביום טוב, אסור לעשות לצורכו אפילו מלאכה דרבנן, ואפילו על ידי גוי, למעט טלטולו, שמותר בהגבלות שונות.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

## דם עוף שהתערב בדם בהמה - האם חייבים לכסותו?



וכן אם הדם התערב בדם אחר שאינו חייב בכיסוי, או בנוזל אדום אחר - אם כמות הדם האחר אינה רבה, כך שאילו היה הדם מתערב בכמות כזו של מים היה צבעו האדום ניכר - הריהו חייב בכיסוי; ואם לא היה צבעו האדום ניכר - פטור. ואם התערב בנוזל שצבעו אינו אדום, ראה במקורות.

[משנ"ב תצה, קב, ושעה"צ קכה; ביאורים ומוספים דרשו, 93; שו"ע יו"ד כת, יג; וראה פרי תואר שם, יח]

דם חיה ועוף יש בו מצות 'כיסוי הדם' לאחר שחיטה, והמצוה מתקיימת אף בכיסוי מקצת הדם. ואת דם החיה, אין לכסות אלא לאחר שבדקו את הריאה, שמא תימצא 'טריפה' וברכת כיסוי הדם תהיה לבטלה. ואם הדם התערב במים לפני כיסוי - אם כמות המים רבה כל כך עד שלא ניכר צבעו האדום של הדם במים, הריהו פטור מכיסוי; אך אם ניכר צבעו האדום של הדם במים, הריהו חייב בכיסוי.

הלוח היומי

## ט"ז בחשוון | רבי נתן יהודה לייב ב"ר אלימלך מינצברג זצ"ל, רבה של 'קהל עדת ירושלים', בעל ספרי 'בן מלך'



בשנת תרצ"ט, בוצעו הפרעות הנוראות של ליל הבדולח בגרמניה, שבו הוצתו כ-190 בתי כנסיות וכ-7500 בתי עסק שבבעלות יהודית ובמהלכו נרצחו או גורשו כ-20000 יהודים למחנות ריכוז הי"ד.  
בשנת תש"י, החל המבצע להעלאת יהודי תימן לארץ ישראל.

### יארצייט:

תק"ץ: רבי עמרם חסידא ב"ר משה נחום רוזנבוים זצ"ל, מגדולי רבני הונגריה.  
תר"ל: רבי בנימין ב"ר יחיאל רבינוביץ זצ"ל, רבם של קהילות ווילקומיר ועוד ובעל משנת רבי בנימין.  
תרנ"א: רבי אברהם ב"ר מרדכי אנקאוה זצ"ל, מרבני סאלי שבמרוקו ועוד, בעל זכור לאברהם, כרם חמור ועוד.  
תר"ע: רבי אהרן לוי ב"ר נח נפתלי (מקאברין) רבינוביץ זצ"ל, האדמו"ר מדאמטשוב ובעל צוואת מהרא"ל.  
תרצ"ז: רבי בן ציון שמואל וידאל רפאל ב"ר אברהם קואינקה זצ"ל, אב"ד העדה הספרדית י-ם ובעל המאסף, תפארת ציון ועוד.  
תשס"ב: רבי אלעזר מנחם מן ב"ר עזריאל שך זצ"ל, ר"י פוניבוז' בעל אבי עזרי ועוד ס' שיצאו לאחר פטירתו.  
תשע"ט: רבי נתן יהודה לייב ב"ר אלימלך מינצברג זצ"ל, רבה של 'קהל עדת ירושלים', בעל ספרי 'בן מלך'



יארצייט מרן הגאון רבי אלעזר מנחם מן ב"ר עזריאל שך בעל ה"אבי עזרי" ור"י פוניבז'

למה ולמה ולמה...

פעם נשאל מרן הרב שך זצ"ל אלו קבלות לקבל, ואמר: לא להתהלך כל היום עם הקפדות וטענות ונרגנות כלפי אחרים, למה כך ולמה כך: הילדה הולכת למכולת, היא חוזרת ומיד נשאלת: למה את זה שכחת?, טענות על כל צעד ושעל, על ההורים, על האישה, על הבעל, על המורים...

(פניני רבינו ה"אבי עזרי" - עד)

נשתדל לא להתהלך כל הזמן עם טענות על הסביבה, אלא למצוא את הטוב בכל אדם ובכל עניין

\* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

\* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

\* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

\* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

**הכל במקום אחד**

קו השיעורים של 'דרשו' 4992\* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il